

Програма розвитку комітету Асоціації правників України**з податкового та митного права****на 2022 – 2023 роки**

Нові часи потребують нових рішень, адже в податковому законодавстві останнім часом було прийнято цілий вал змін. Причому дуже часто викликає питання якості нового законодавства, його неясність та нечіткість.

З іншого боку, останнім часом можна бачити і зміну в підходах податкового органу. А розумінням закону, відповідно до практики ЄСПЛ, є те, що це не тільки писана норма, а й фактичне її значення (трактування), виходячи з практики правозастосування, що також змінюється.

Все зазначене, а також досить суттєві зміни в законодавстві, які наразі відбуваються, на нашу думку, мають братися до уваги та вимагають певного коригування і напрямків роботи Комітету.

Даною Програмою пропонуємо зробити роботу Комітету ще більш актуальною та вагомою з урахуванням оточуючих умов, що постійно змінюються, та спробувати забезпечити ще більшу практичну користь від роботи Комітету для учасників Асоціації та платників податків в цілому.

Для цього пропонували б розвивати більше ту частину інструментів, які до цього вже були передбачені Комітетом, проте ще мають достатньо значний потенціал розвитку та більш активного використання, а також спробувати ще й нові методи впливу, в тому числі і формування практики правозастосування.

1.

Зокрема, у 2022-2023 роках ми б бачили становлення АПУ як певного координаційного центру, який міг би сприяти найскорішому встановленню найбільш болючих та актуальних проблем, типових для платників податків. Наприклад, згідно з приписами Кодексу адміністративного судочинства суди можуть звертатися напряму до Верховного Суду для вирішення справи як типової.

Актуалізація цієї практики може принести значну практичну користь учасникам АПУ. Адже зазвичай розгляд справи, яка проходить в загальному порядку судами всіх інстанцій, затягується на 3-4 роки, протягом яких платники податків змушені жити в певній правовій невизначеності. І до моменту винесення Верховним Судом того чи іншого висновку у справі, актуальність конкретного питання та можливість практичного застосування такого висновку іншими платниками податків вже втрачено.

Зважаючи на це, намагалися б забезпечити збір Комітетом даних щодо актуальних питань та справ, які могли б бути розглянуті як типові одразу Верховним Судом, та намагатися співпрацювати з судами в цьому напрямку.

Наприклад, одним із таких актуальних питань, які вже підіймалися Комітетом на обговорення, є проведення планових податкових перевірок під час дії мораторію. І Комітет вже допоміг платникам податків почути думку певних суддів з цього питання. Однак наразі відсутня практика Верховного Суду щодо цього, яка, до слова, є обов'язковою до застосування і для податкового органу. Тому, вважаємо, корисним було б спробувати спонукати суди до винесення такого питання на розгляд Верховного Суду.

Таким чином, пропонували б розвивати діяльність Комітету в напрямку забезпечення правової певності та збільшення ваги та ролі АПУ у формуванні практики правозастосування.

2.

Крім того, АПУ об'єднує значну кількість фахівців у сфері права. Тому саме у АПУ є можливість мати вагому силу переконання у формуванні практики правозастосування, оскільки такі фахівці можуть допомогти кристалізувати ґрунтовну аргументацію з того чи іншого питання.

Висловлення думки фахівців у сфері права від імені АПУ також демонструватиме органам державної влади і, зокрема, судам, як певне питання сприймається правовою спільнотою, юристами, які практикують у сфері податків, що також впливатиме на формування практики правозастосування.

Наведене вище допоможе Комітету виступати в якості сторони, яка, в тому числі, формує закон. Адже, як зазначалося, відповідно до практики ЄСПЛ закон – це не тільки писана норма, прийнята належним чином, а й практика правозастосування.

А демонстрація того, як певне питання бачиться професійною спільнотою із належною та детальною аргументацією, побудованою на нормах закону, створює певні складнощі іншій стороні (наприклад, податковому органу) йти врозріз із законом та ламати таке єдне та аргументоване розуміння закону.

Як приклад такого актуального питання, з якого можна надати висновок АПУ, є питання, яку документацію може вимагати податковий орган під час проведення податкових перевірок для підтвердження даних податкової звітності (на прикладі справи «Сінево» та деяких інших).

Основні пріоритети розвитку Комітету:

1. Як підсумок, із урахуванням змін обставин у правовому полі, пропонували б спробувати зробити діяльність Комітету ще більш вагомою та релевантною, такою, що ще більш відповідає практичним запитам платників податків, із більш активною роллю Комітету у формуванні практики правозастосування та сприяння вирішенню практичних запитів платників податків. В рамках цього пропонували б, серед іншого, забезпечення:
 - a. плідної комунікації членів Комітету з представниками суддівського корпусу, зокрема, і Конституційного Суду України, державних органів влади, зокрема, Державної податкової служби, прокуратури шляхом запрошення їх до дискусії в рамках засідань Комітету та круглих столів.
 - b. посилення GR-напряму роботи Комітету та швидкого реагування та обговорення на засіданнях Комітету нововведень податкового та митного законодавства, підготовка зауважень та пропозицій до законопроектів.
 - c. співпраці Комітету із бізнес-асоціаціями, зокрема, Європейською Бізнес Асоціацією, Американською торговельною палатою, Німецькою торговельно-промисловою палатою, Спілкою українських підприємців, а також Офісом бізнес-омбудсмена.
 - d. висвітлення на засіданнях Комітету останньої судової практики та міжнародного досвіду.

З повагою,

Юлія Кривомаз
експерт КМ Партнери